

Затверджено
на засіданні кафедри економіки та управління
виробничим і комерційним бізнесом
прот. №1 від 12 вересня 2022 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ЛОКОМОТИВНОГО ГОСПОДАРСТВА

I семестр 2022-2023 навчального року

освітній рівень другий (магістр)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка освітня програма: -

економіка підприємства (ЕП)

Команда викладачів:

Кондратюк Микола Валерійович (доцент кафедри)

Контакти: +38 (057) 730-10-96 e-mail:

Веб-сторінки курсу:

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

ЕКОНОМІКА ЛОКОМОТИВНОГО ГОСПОДАРСТВА

І семестр 2022-2023 навчального року

Команда викладачів:

Кондратюк Микола Валерійович (доцент кафедри)

Контакти: +38 (057) 730-10-96 e-mail:

Веб-сторінки курсу:

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

У сучасних умовах розвиненої мережі шляхів сполучення в Україні, наявності великої кількості перевізників, реструктуризації залізничного транспорту України, широкого включення його в систему світових господарських зв'язків постає завдання підвищення ефективності роботи та забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної залізничної галузі.

На локомотивне господарство припадає понад третини експлуатаційних витрат галузі та майже одна п'ята частина контингенту працівників залізничного транспорту.

Саме тому вирішення проблеми ефективної організації та управління локомотивним господарством є важливим питанням на сучасному етапі розвитку залізничного транспорту України.

Головна мета дисципліни - формування у студентів системи теоретичних і прикладних знань про економічні закони та вмінь застосовувати їх в локомотивному господарстві.

В зв'язку з цим питання, що розкриваються в рамках даного курсу, є дуже актуальними.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

- 1. Ціннісно-смыслову компетентність** (розширення світогляду студента в області економіки локомотивного господарства, здатність до розуміння особливостей функціонування і продукції);
- 2. Загальнокультурну компетентність** (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області управління залізничним транспортом в цілому та локомотивним господарством зокрема);
- 3. Навчально-пізнавальну компетентність** (формування у студента зацікавленості про стан та перспективи розвитку локомотивного господарства)
- 4. Інформаційну компетентність** (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації для планування діяльності локомотивного депо)
- 5. Комунікативну компетентність** (розвиток у студента навичок взаємодіяти у команді шляхом виконання групової роботи над проектами в області локомотивного господарства, а також вміння презентувати отримані результати та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері);
- 6. Компетентність особистісного самовдосконалення** (елементи духовного та інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання шляхом постійного пошуку новітніх підходів до вирішення питань, які стоять перед локомотивним господарством).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавлять питання, пов'язані з особливостями управління та забезпечення ефективної діяльності в локомотивному господарстві, - вам потрібно саме це!

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки транспорту, а також організації та планування виробництва.

Курс поділено на три змістовні частини. Першу частину курсу присвячено загальним основам економічної діяльності в локомотивному господарстві (включаючи питання організації і планування в локомотивному депо). Друга змістовна частина курсу охоплює характеристику основних елементів виробничого процесу локомотивного господарства (включаючи кадри та виробничі фонди локомотивного господарства). Третю змістовну частину курсу присвячено характеристиці показників, що визначають економічну ефективність роботи депо.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу за деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Цей курс, який вивчається з лютого по травень, дає студентам глибоке розуміння сутності економічних процесів, що відбуваються у локомотивному господарстві, вміння виокремити особливості функціонування локомотивних депо, проводити оцінку їхніх ресурсів та планувати фінансові показники діяльності, а також обирати найбільш привабливі заходи науково-технічного прогресу, що забезпечують розвиток локомотивного господарства .

Курс складається з однієї лекції раз у два тижні та і одного практичного заняття на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання в процесі обговорень в аудиторії та розробки індивідуального завдання, а також під час виконання самостійної роботи у вигляді курсової роботи .

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових (групи від 3х до 5 осіб) та індивідуальних завдань. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Під час обговорення ми запропонуємо вам критично поміркувати над тенденціями розвитку локомотивного господарства та шляхами забезпечення його ефективного функціонування в сучасних умовах сьогодення. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади тем для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

- 1) Місце та роль локомотивного господарства у складі залізничного транспорту та транспортної системи країни.
- 2) Загальна структура локомотивного господарства в сучасних умовах.
- 3) Управління локомотивним господарством в умовах структурних перетворень.
- 4) Соціально-економічне значення і стан основних фондів локомотивного господарства.
- 5) Вплив трудових ресурсів локомотивного депо на ефективність діяльності та конкурентоспроможність залізничного транспорту.
- 6) Сучасні способи мотивації в трудовій діяльності робітників залізничного транспорту.
- 7) Інноваційні та інвестиційні проекти на залізничному транспорті та в локомотивному господарстві в Україні та світі.

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиждень	Кільк. годин	Тема лекції	Кільк. годин	Тема практичних занять
1	2	<p>Тема 1. Економіка локомотивного господарства як наука Об'єкт та предмет вивчення економіки локомотивного господарства. Особливості продукції транспорту. Місце та роль локомотивного господарства у складі залізничної галузі держави</p> <p>Тема 2. Управління локомотивним господарством Сутність, принципи та методи управління локомотивним господарством. Організаційна структура управління. Локомотивне депо як виробничий підрозділ локомотивного господарства</p>	2	Особливості визначення обсягів транспортної продукції

2	2		2	Характеристика організаційних структур управління
3	2	<p>Тема 3. Показники роботи локомотивного депо Кількісні показники роботи локомотивного депо. Якісні показники роботи локомотивного депо.</p>	2	Оцінка показників роботи локомотивного депо: розрахунок кількісних показників
4	2		2	Оцінка показників роботи локомотивного депо: розрахунок якісних показників
5	2	<p>Тема 4. Основи організації і планування локомотивного господарства Виробнича структура локомотивного депо. Виробничий процес та його елементи. Принципи організації виробництва. Типи та методи організації виробництва. Основні принципи і завдання планування. Види планів і методи планування.</p>	2	Визначення показників, що характеризують організацію виробництва локомотивному депо.

6	2		2	Планування основних фондів в локомотивному господарстві: визначення вартості основних фондів локомотивного депо, показників ефективності використання основних виробничих фондів, розрахунок амортизаційних відрахувань
Модульний контроль №1				

7	2	Тема 5. Виробничі фонди локомотивного господарства Визначення та класифікація основних фондів. Облік і оцінка основних фондів. Амортизація основних фондів. Соціальноекономічне значення і системи показників ефективності відтворення та використання основних фондів. Призначення та склад оборотних фондів локомотивного депо. Нормування оборотних засобів. Оцінка ефективності використання оборотних коштів.	2	Планування основних фондів в локомотивному господарстві: визначення вартості основних фондів локомотивного депо, показників ефективності використання основних виробничих фондів, розрахунок амортизаційних відрахувань
8	2		2	Нормування оборотних засобів локомотивного депо: розрахунок показників обсягу та використання оборотних засобів
9	2	Тема 6. Труд і заробітна плата в локомотивному господарстві Поняття персоналу та його категорії. Планування та аналіз чисельності працівників. Продуктивність праці та методи її визначення. Сутність та функції оплати праці. Форми і системи оплати праці. Форми мотивації працівників.	2	Планування кадрів локомотивного депо. Розрахунок фондів робочого часу та норм витрат праці в локомотивному депо. Розрахунок продуктивності праці в натуральних та вартісних показниках
10	2		2	Планування кадрів локомотивного депо. Розрахунок фондів робочого часу та норм витрат праці в локомотивному депо. Розрахунок продуктивності праці в натуральних та вартісних показниках

11	2	Тема 7. Експлуатаційні витрати і собівартість продукції локомотивного депо Формування витрат локомотивного депо. Класифікація та структура витрат. Визначення собівартості продукції та її види. Складання калькуляції собівартості продукції та робіт.	2	Планування фонду оплати праці в локомотивному депо.
12	2		2	Планування експлуатаційних витрат локомотивного депо
13	2	Тема 8. Доходи, прибуток і рентабельність Сутність поняття «дохід». Визначення прибутку та його види. Визначення рентабельності та її види.	2	Планування експлуатаційних витрат локомотивного депо
14	2		2	Визначення показників ефективності роботи локомотивного депо
15	1	Тема 9. Економічна ефективність заходів НТП в локомотивному господарстві Роль науково технічного прогресу (НТП) у розвитку локомотивного господарства. Визначення життєвого циклу заходу НТП. Розрахунок економічного ефекту та економічної ефективності заходу НТП.	2	Визначення економічного ефекту заходів науковотехнічного прогресу
Модульний контроль №2				
Іспит з дисципліни				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C

ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

У якості самостійної роботи студентам пропонується виконати курсову роботу за одним з 10 варіантів за темою: «Визначення економічної ефективності заходів науковотехнічного прогресу в локомотивному господарстві» — впродовж семестру. За вірне виконання завдання нараховується **30 балів до поточного модульного контролю**. За частково вірне виконання – від 15 до 25 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на email викладача або перевіряються ним особисто.

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди щодо забезпечення ефективного функціонування локомотивного господарства в цілому та локомотивних депо зокрема. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються ступенем участі у груповому обговоренні та виконанні спільних завдань (до 8 балів), ступенем виконання індивідуальних завдань (до 12 балів). **Максимальна сума становить 20 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит:

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне

суми модульних оцінок складає підсумковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами, він може підвищити їх на іспиті, відповівши на питання викладача (див. додаток 1).

Команда викладачів:

Кондратюк Микола Валерійович (<http://kart.edu.ua/kafedra-euvkb-ua/kolectuv-kafedraeuvkbua/кондратюк-микола-валерійович>) лектор з економіки локомотивного господарства в УкрДУЗТ. Отримав ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.00.03 – “Економіка та управління національним господарством” у УкрДАЗТ у 2010 році. Напрямки наукової діяльності: реформування залізничного транспорту України, удосконалення управління залізничного транспорту України, визначення стратегії розвитку управління залізничним транспортом України.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент оволодіє навичками розрахунку та аналізу кількісних та якісних показників роботи локомотивного депо і планування на їх основі контингенту та фонду оплати праці в локомотивному депо; визначення собівартості й експлуатаційних витрат у локомотивному депо, розрахунку та аналізу показників, що характеризують ефективність його роботи; визначення економічної ефективності заходів НТП та прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень щодо доцільності їх впровадження.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними

можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток 1

Перелік питань до іспиту з дисципліни «Економіка локомотивного господарства»

1. Що є продукцією транспорту?
2. Вимірники транспортної продукції у вантажному русі.
3. Які задачі планування в локомотивному господарстві?
4. Як визначається продуктивність локомотива?
5. Як визначається вантажообіг?
6. Як визначається середньодобовий пробіг?
7. Що показує коефіцієнт допоміжного пробігу?
8. Що таке повний оборот локомотиву?
9. Який пробіг є самим крупним?
10. Що включає в себе допоміжний пробіг?
11. Що показує фронт ремонту?
12. Як визначається процент несправних локомотивів в депо?
13. З чого складається лінійний пробіг?
14. Різниця між якими пробігами дорівнює пробіг локомотивів в одиночному прямуванні?
15. Яка швидкість враховує зупинки на станціях?
16. Що таке виробничий процес?
17. Які існують елементи виробничого процесу?
18. Які існують принципи організації виробничого процесу?
19. Як поділяються виробничі процеси за ступенем автоматизації?
20. Які існують типи організації виробництва?
21. Що таке основні фонди?
22. Що розуміють під фізичним зношенням основних фондів?
23. Які показники характеризують зміни в структурі основних фондів?
24. Які існують показники ефективності використання основних фондів?
25. В чому полягає поняття «оборотні засоби»?
26. Як можна представити структуру оборотних засобів?
27. Що належить до оборотних засобів в локомотивному депо?
28. Які існують показники обіговості оборотних засобів?
29. Що розуміють під управлінням?

30. Які існують методи управління?
31. Що з перерахованого нижче відноситься до основних виробничих фондів?
32. Що є продукцією транспорту?
33. Які ознаки характерні для матричної структури управління?
34. Які є принципи управління?
35. Які існують підходи до управління?
36. З чого складаються тонна-кілометри бруто?
37. Як поведе себе продуктивність локомотива при збільшенні середньої ваги поїзда і незмінних інших показниках?
38. Яка норма обернено пропорційна трудомісткості?
39. Які є підходи до управління?
40. Типами організаційних структур управління підприємством є:
41. Який показник характеризує обсяг роботи в локомотивному депо?
42. Яка структура управління буває продуктовою?
43. Середня вага поїзда бруто дорівнює відношенню тонна-кілометрів бруто до?
44. Які ознаки характеризують продукцію транспорту?
45. Недоліками лінійно-штабної структури управління є?
46. Як використовуються основні виробничі фонди у кожному виробничому циклі?
47. Які з показників належать до кількісних показників роботи локомотивного депо?
48. Яка структура управління є тимчасовою?
49. Що розуміють під кадрами підприємства?
50. Які існують категорії кадрів?
51. За яким критеріями може бути розрахована чисельність робітників?
52. Що таке спискова чисельність?
53. На величину якого контингенту спискова чисельність відрізняється від явочної?
54. Які існують форми оплати праці?
55. Які системи оплати праці має погодинна форма?
56. Які системи оплати праці має відрядна форма?
57. Що входить до додаткової заробітної плати?
58. Що таке номінальна заробітна плата?
59. Що таке реальна заробітна плата?
60. З чого складається тарифна система?
61. Що показує годинна тарифна ставка?
62. Як розраховується відрядна розцінка?
63. Які існують доплати до тарифних ставок?
64. Що розуміють під нормою виробітку?
65. Що розуміють під трудомісткістю?
66. Що таке продуктивність праці?
67. Які існують методи розрахунку продуктивності праці?
68. Як визначається продуктивність праці в локомотивному депо?

69. Що належить до факторів впливу на продуктивність праці?
70. За якими критеріями враховуються експлуатаційні витрати у локомотивному депо?
71. Які існують елементи витрат?
72. В які групи виділяються витрати за калькуляційними статтями?
73. Які витрати називають прямими?
74. Що відноситься до непрямих витрат?
75. Як класифікуються витрати в залежності від обсягу виробництва?
76. Як поділяються витрати за способом віднесення на собівартість?
77. Як визначається в локомотивному депо собівартість продукції?
78. Як поведе себе собівартість одиниці продукції при збільшенні обсягів перевезень?
79. Які існують шляхи зниження собівартості продукції?
80. Що таке прибуток?
81. Що таке рентабельність?
82. Які види рентабельності існують?
83. Прибуток від якої діяльності отримує локомотивне депо?
84. Що розуміють під економічним ефектом?
85. Що розуміють під економічною ефективністю?
86. Що розуміють під розрахунковим роком?
87. Що означає «термін окупності»?
88. Для чого необхідно проводити дисконтування?
89. Що таке науково-технічний прогрес?
90. Поняття життєвого циклу заходу НТП?